

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla Dr. Pencz Kamilló ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek - dr. Madách Olivér ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos I.r. és **II.rendű alperes neve (címe)** alatti lakos II.r. alperesek ellen tartási szerződés hatálytalanságának megállapítása és egyéb iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. november 2. napján kelt 4.P.20.892/2009/15. számú ítélete ellen a felperes 16. és az alperesek 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben és akként változtatja meg**, hogy a II.r. alperes és az I.r. alperes között létrejött tartási szerződéssel a II.r. alperesre átruházott valamennyi ingatlan (**település-1**, ...12, ...17, ...13, ...30, ...33, ...19/1, ...24 és ...14 hrsz-ú ingatlanok) tekintetében kötelezi a II.r. alperest annak tűrésére, hogy a felperes az elsőfokú ítéletben megjelölt követelését végrehajtás útján kielégítse.

A felperes elsőfokú eljárási illeték fizetésére kötelezését mellőzi és az alperesek által egyetemlegesen fizetendő kereseti illetéket 230.200,- (kettőszázharmincezer-kettőszáz) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 350.000,- (háromszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelesek továbbá az alperesek ugyancsak egyetemlegesen megfizetni az illetékes állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 230.200,- (kettőszázharmincezer-kettőszáz) Ft-ot.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A felperes és az I.r. alperes közös tulajdonát képezte a **település-1-beli ...12. hrsz-ú** ingatlan, ahol 1981. és 1982-ben közösen libaneveléssel foglalkoztak. A közös gazdálkodásból eredő elszámolással összefüggésben közöttük 1989-től 2001. év decemberéig peres eljárás volt folyamatban, amelynek eredményeként a jogerős ítélet az ingatlanon fennálló közös tulajdont megszüntette és jelen felperes tulajdoni illetőségét 5.900.000,- Ft megváltási ár ellenében az I.r. alperes tulajdonába adta. A megváltási árat az I.r. alperes 2002. október 21-én megfizette. A felperes 2002. május 16. napján kelt levelében felszólította az I.r. alperest, hogy fizessen részére 1984. január 1. napjától kezdődően használati díjat. Ezt követően a felperes 2004. december 17. napján a Kecskeméti Városi Bíróságon P.20.287/2004. szám alatt terjesztett elő keresetet, amelyben az I.r. alperest összesen 4.243.660,- Ft használati díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A keresetlevelet az I.r. alperes részére 2005. április 26. napján kézbesítették. A Kecskeméti Városi Bíróság 2008. december 16-án kelt és 2009. január 13. napján jogerőre emelkedett 18.P.21.428/2006/49. számú ítéletével kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.836.871,- Ft-ot és annak az ítéletben részletezettek szerinti kamatát, továbbá 357.200,- Ft perköltséget. Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

A jogerős ítélet alapján az I.r. alperessel szemben ... önálló bírósági végrehajtó előtt 271.V.210/2009. számon indult végrehajtási eljárás. Ennek keretében az I.r. alperes nyugdíjára a nyugdíjfolyósító igazgatóság a letiltást előjegyezte, de megkezdeni nem tudta, mert az adós nyugdíját sorrendben megelőző egyéb tartozás terheli. A 2009. április 27. napján megkísérelt foglalás eredménytelen maradt, mivel az I.r. alperes lefoglalható vagyontárggyal nem rendelkezik. A végrehajtó megállapítása szerint a kiadott letiltásokból a végrehajtást kérő követelése belátható időn belül nem térül meg.

Az I.r. alperes 2005. május 4. napján tartási szerződést kötött a II.r. alperessel, aki a gyermeke. A szerződés 2. pontjában rögzített tartási szolgáltatások ellenében a II.r. alperesre ruházta a **település-1-beli ...30 hrsz-ú, a ...33 hrsz-ú, a ...12 hrsz-ú, a ...19/1 hrsz-ú, a ...17 hrsz-ú, a ...14 hrsz-ú, a ...13 hrsz-ú és a ...24 hrsz-ú** ingatlanait, amelyek összértékét 22.800.000,- Ft-ban határozták meg. A szerződést a felek 2005. június 20. napján akként módosították, hogy a II.r. alperes tulajdonjogának bejegyzését az érintett ingatlanok tulajdoni lapjára bejegyzett per, illetve zárlat törlésétől függő hatállyal kérte.

A felperes keresetében elsődlegesen a tartási szerződés hatálytalanságának megállapítását kérte, s annak jogkövetkezményeként a II.r. alperes kötelezését annak túrására, hogy a Kecskeméti Városi Bíróság 18.P.20.428/2006/49. számú ítélete alapján őt megillető követelést a **település-1-beli ...12 hrsz-ú** ingatlanból végrehajtás útján kielégítse. Az ingatlan időközbeni esetleges elidegenítése esetére

az I.r. alperest terhelő tartozás megfizetésére kérte kötelezni a II. r. alperest. Másodlagosan a szerződés semmisségére hivatkozott színleltség és jóerkölcsbe ütközés okán. Az érvénytelenség megállapítása mellett a hatálytalanság jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte. Keresetének indokolása szerint az alperesek között létrejött tartási szerződés az őt a jogerős ítélet alapján megillető követelés fedezetének elvonására irányult, az alperesek közötti hozzátartozói viszonyra figyelemmel rosszhiszeműségük is vélelmezetten fennáll. Hivatkozott továbbá arra, hogy az alperesnek szándéka nem irányult tulajdon-átruházására.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Védekezésük szerint a perbeli szerződésből a II.r. alperesre nézve ingyenes előny nem származott. Állították, hogy az I.r. alperesnek a szerződéskötéskor nem volt tudomása a felperes által vele szemben használati díj megfizetése iránt indított eljárásról. Véleményük szerint a végrehajtási eljárás a tartási szerződés hiányában sem vezetett volna eredményre, tekintve, hogy az ingatlanra bejegyzett teher meghaladta az I.r. alperessel szemben megítélt használati díjkövetelés összecszerűségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a 2005. május 4-én kelt és a 2005. június 20. napján módosított tartási szerződésnek a **település-1-beli ...12 hrsz-ú** gazdasági épület és udvar megnevezésű ingatlan átruházására irányuló rendelkezése a felperessel szemben hatálytalan, s kötelezte a II.r. alperest annak tűrésére, hogy a felperes a fenti ingatlanból a részére a Kecskeméti Városi Bíróság 18.P.21.428/2006/49. számú ítéletével megítélt 3.836.871,- Ft használati díj és járuléka iránti igényét kielégítse a ... önálló bírósági végrehajtó előtt G.210/2009. számon folyó végrehajtási ügyben. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I.r. és a II.r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 125.000,- Ft rész-perköltséget. A le nem rótt eljárási illeték viseléséről akként rendelkezett, hogy abból a felperes 160.600,- Ft-ot, míg az alperesek egyetemlegesen 374.800,- Ft-ot kötelesek megfizetni. Határozatának indokolása szerint az alperesek között létrejött tartási szerződés hatálytalansága megállapításának valamennyi jogszabályi feltétele fennáll. A beszerzett végrehajtási ügy iratai alapján megállapította, hogy a felperesi követelés nem hajtható be az I.r. alperessel szemben, vagyis a perbeli szerződés a felperes követelésének kielégítési alapját elvonta. Rámutatott arra, hogy a II.r. alperes rosszhiszeműsége mellett - a közeli hozzátartozói viszonyra tekintettel - vélelem szól, amelynek megdöntésére az alperesek nem ajánlottak fel bizonyítást. Emellett kifejtette, a használati díj megfizetése iránt indított perben előterjesztett keresetlevelet az I.r. alperes részére a tartási szerződés megkötését megelőzően 2005. április 26. napján kézbesítették, abból a tényből pedig, hogy a felperessel közös tulajdonú ingatlant kizárólag ő használta, az I. r. alperes okkal

következtethetett a követelés jogszerűségére, vagyis a szerződéskötéskor a felperes követelése az igény állapotába került. Mindezek alapján a hatálytalanság jogszabályban írt jogkövetkezményeit alkalmazhatónak ítélte. Bizonyítottság hiányában megalapozatlannak találta a felperes másodlagos, a szerződés mindkét jogcímre alapított semmisségének a megállapítására irányuló keresetét. A perköltség viseléséről a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján határozott, a felek jogi képviselétével felmerült költségét a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján állapítva meg.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával illetékfizetésre kötelezésének mellőzését kérte. Álláspontja szerint a felperes kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatot alkotnak, amelyből következik, hogy az egyik kereset teljesítése kizárja a másikat. Így a pernyertessége nem részleges, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése nem alkalmazható, az elsőfokú bíróságnak a perköltség viseléséről a Pp. 78. §-a alapján kellett volna határoznia és teljes egészében az alpereseket kellett volna köteleznie az illeték viselésére.

Az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérték. Változatlanul arra alapították védekezésüket, hogy a tartási szerződés nem ingyenes: maga a tartási szerződés természeténél fogva is visszerhes, másrészt pedig a II.r. alperes a szerződéssel átruházott ingatlanon fennálló terheket kiegyenlítette. Kérték a másodfokú tárgyalás elhalasztását az újonnan meghatalmazott képviselőjük tárgyalásra történő felkészülése érdekében.

A felperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperesek fellebbezésével érintett rendelkezéseinek helybenhagyását kérte. A másodfokú eljárásban keresetét felemelte, és kérte, hogy a bíróság a tartási szerződés hatálytalanságát valamennyi, a szerződéssel érintett ingatlan vonatkozásában állapítsa meg, és kötelezze a II.r. alperest a **település-1-beli** ...17 hrsz-ú, ...13 hrsz-ú, ...30 hrsz-ú, ...30 hrsz-ú, ...19/1 hrsz-ú, ...24 hrsz-ú és ...14 hrsz-ú ingatlanok vonatkozásában is annak tüzésére, hogy az I.r. alperessel szemben fennálló követelését a végrehajtási eljárásban kielégítse.

A felperes fellebbezése és keresetfelemelése alapos, az alperesek fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le, ezért érdemi döntése a per főtárgya tekintetében helytálló, az ítéletábla annak kifejtett indokaival is mindenben egyetért.

Az alperesek fellebbezése kapcsán az alábbiakra mutat rá:

Az adós tulajdonában lévő vagyontárgy átruházása tárgyában létrejött szerződés hitelezővel szembeni relatív (viszonylagos) hatálytalansága akkor állapítható meg, ha:

1. a szerződés harmadik személy (a hitelező) igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonta és
2. az adóssal szerződő (jogszerző) másik fél rosszhiszemű volt, vagy reá nézve a szerződésből ingyenes előny származott; ha valaki a hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget, illetve ingyenességet vélelmezni kell (Ptk. 203. § (1) - (2) bekezdés).

Jelen esetben a felperes használati díj iránti igénye az alperesek közötti tartási szerződés megkötésekor már fennállt, sőt a felperes ezen igényének érvényesítése iránt a szerződéskötést megelőzően bírósághoz is fordult. Tény emellett, hogy a tartási szerződés tárgyát képező ingatlanok a felperesi követelés kielégítésének alapjául szolgálhattak volna, s miután az I. r. alperesnek - a végrehajtási eljárás adataiból megállapíthatóan - nincs olyan egyéb vagyona, ami fedezetet jelenthetne a felperessel szembeni tartozás kiegyenlítésére, az alperesek a perbeli szerződéssel elvonták a felperes igényének kielégítési alapját.

Az alperesek a Ptk. 685. § b/ pontja szerinti közeli hozzátartozók, amelyre tekintettel a II.r. alperes rosszhiszeműsége és a szerződés ingyenessége mellett a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerinti törvényes vélelem szól. E törvényes vélelemmel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alpereseket terhelte annak a kétséget kizáró bizonyítása, hogy a II.r. alperes nem tudott és a körülmények szerint nem is kellett tudnia a felperes követelésének fennállásáról és arról, hogy a szerződés a felperes követelésének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonta, továbbá, hogy a perbeli szerződésből a II.r. alperesnek nem származott ingyenes előnye. Bármely feltétel bizonyíthatatlansága a szerződés hatálytalanságának megállapítását vonja maga után. A felperesek fellebbezése az ingyenességre vonatkozó vélelmet érintette. A felperes a perben azt bizonyítani nem tudta, hogy a perbeli szerződés színlelt, vagyis az alperesek akarata nem tartási szerződés megkötésére irányult, ezért a szerződés visszterhessége magának a szerződésnek a típusánál fogva és írásban rögzített tartalmából kitűnően megállapítható. E tekintetben helytálló az

alperesek fellebbezése. A rosszhiszeműségére vonatkozó törvényi vélelmet azonban a II. r. alperes megdönteni nem tudta. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az elsőfokú eljárásban az erre vonatkozó vélelem megdöntésére az alperesek bizonyítást sem ajánlottak fel, s a fellebbezés sem tartalmaz ezzel kapcsolatos előadást. Tekintettel arra, hogy a rosszhiszeműség és az ingyenesség a szerződés relatív hatálytalansága megállapításának nem konjunktív, hanem vagylagos feltételei, szerződés fedezetelvonó jellege, valamint a II.r. alperes rosszhiszeműségének fennállása folytán a szerződés felperessel szembeni hatálytalanságának törvényi feltételei fennállnak.

A már hivatkozott jogszabályi feltételek megvalósulása esetén a relatív hatálytalanság a szerződés egészét érinti, vagyis annak következménye a hatálytalan szerződéssel átruházott valamennyi vagyontárgy vonatkozásában fennáll, azaz a jogszerző fél túrni tartozik a behajthatatlanná vált követelésnek a szerződéssel átruházott valamennyi vagyontárgyból történő kielégítését. Mindezek alapján a felperes a Pp. 247. § (1) bekezdés b/ pontja alapján megalapozottan kérte, hogy a tartási szerződéssel az I.r. alperes által átruházott, az elsőfokú eljárásban nem érintett további ingatlanok vonatkozásában is kötelezze az ítéltábla a II.r. alperest annak tűrésére, hogy azokból követelését kielégíthesse. Erre tekintettel az ítéltábla a felemelt keresetnek helyt adott.

Megalapozottan sérelmezte a felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet illetékfizetésre kötelező rendelkezését. Helytállóan hivatkozott ugyanis arra, hogy keresetét látszólagos tárgyi keresethalmazatként terjesztette elő: a szerződés érvénytelenségének megállapításából fakadó igényét arra az esetre érvényesítette, ha a bíróság a szerződés hatálytalanságára alapított követelését nem találja teljesíthetőnek. Az ilyen, ún. eshetőleges kereset nem jelent keresettöbbséget (valódi keresethalmazatot). Látszólagos keresethalmazat esetén az egyik kereset teljesítése kizárja a másikat, ebből következően az eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmek bármelyikének a megalapozottsága a felperes teljes pernyertességét jelenti. Ez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján igényt tarthat a perrel felmerült költségeinek megtérítésére, továbbá nem kötelezhető az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illeték részbeni megfizetésére sem.

A jelen perben a felperes mind a szerződés hatálytalanságának, mind pedig érvénytelenségének megállapítása esetére ugyanazon jogkövetkezményt kívánt érvényesíteni, nevezetesen a II.r. alperes annak tűrésére kötelezését kérte, hogy jogerősen megítélt követelése az átruházott vagyontárgyakból végrehajtás útján kielégítést nyerhessen. E jogkövetkezmény alkalmazásának akkor sincs akadálya,

ha a szerződés színleltség okán érvénytelen. (EBH. 2002/742. számú eseti döntés). Mindezek alapján a pertárgy értékének megállapítása szempontjából a per a követelés biztosítása iránti pernek minősül. A Pp. 24. § (2) bekezdés f/ pontja értelmében a követelés biztosítása iránti perben a keresettel érvényesített követelés értékeként a követelés összegét, ha azonban a biztosíték értéke, illetve összege ennél kisebb, ezt az utóbbi értéket, illetve összeget kell számításba venni. A Ptk. 203. § (1) bekezdése alapján indított perrel a felperes azt kívánja elérni, hogy a szerződéssel elvont fedezet is a követelése biztosítékául szolgáljon, arra nézve ő a jogszerzővel szemben végrehajtást vezethessen. A pertárgy értékét tehát a fedezetelvonó szerződés értékének alapján kell megállapítani, kivéve ha az a követelés, amelynek fedezetét a szerződés elvonja, ennél kisebb (BH. 2009/329. számú eseti döntés). A perérték megállapításánál a főkövetelés (kamat, költség, stb.) figyelmen kívül maradnak (Pp. 25. § (4) bekezdés, BDT. 2004/1069. számú eseti döntés). A felperes jogerősen megítélt követelése 3.836.871,- Ft, az ennek alapján fizetendő eljárási illeték összege 230.200,- Ft, amelynek megfizetésére a már kifejtettek szerint az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperesek kötelesek.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálja felül (Pp. 253. § (3) bekezdés), erre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének illeték fizetésére vonatkozó rendelkezését változtatta meg akként, hogy a felperes eljárási illeték fizetésére kötelezését mellőzte, míg az alperesek által fizetendő eljárási illeték összegét 230.200,- Ft-ban határozta meg.

Az alperesek 3. sorszámú beadványukban kérték a másodfokú tárgyalás elhalasztását arra hivatkozással, hogy új jogi képviselőt hatalmaztak meg képviselőjükkel. A Pp. 245. §-a alapján erre az ítélőtáblának nem volt lehetősége, mivel a másodfokú eljárás során a tárgyalás elhalasztására abban az esetben kerülhet sor, ha a bíróság a tárgyaláson meg nem jelentek valamelyikének meghallgatását szükségesnek tartja, ennek indokoltsága azonban nem merült fel. A jelen ügyben az alperesek fellebbezésüket a Pp. 73/A. § (1) bekezdés a/ pontja alapján jogi képviselőjük útján előterjesztették, a halasztás iránti kérelemhez mellékelte meghatalmazásból csupán az tűnik ki, hogy 2010. május 17. napján a Gömöri Ügyvédi Iroda részére adtak meghatalmazást. Beadványukból nem állapítható meg, hogy a képviselőt addig ellátó ügyvéd részére adott meghatalmazás visszavonás vagy egyéb okból megszűnt, ezért képviselői jogosultságát a Pp. 71. §-ában foglaltakra figyelemmel fennállónak kellett tekinteni. Erre figyelemmel a fentiekől függetlenül sem volt lehetősége az ítélőtáblának a tárgyalás elhalasztására.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alpereseket a felperes jogi képviselőjével felmerült másodfokú perköltségének a megfizetésére,

amelynek összegét a megbízási szerződésben foglaltakhoz képest mérsékelt összegben állapította meg (32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2. § (1) bekezdés a/ pont, (2) bekezdés).

Az alperesek az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek megfizetni a felperes és a saját fellebbezésük folytán le nem rótt másodfokú eljárási illeték összegét.

S z e g e d , 2010. május 19.

Dr.Szeghő Katalin sk.	Zanócné dr.Ocskó Erzsébet sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró